ПРЕДЛОГ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ РАДА ГРУПЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ И САРАДЊУ

У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ О СПРЕЧАВАЊУ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

Искључи насиље

INTEGRISANI ODGOVOR NA NASILJE NAD ŽENAMA I DEVOJČICAMA U SRBIJI

sigurnakuca.net

Публикација је настала у оквиру заједничког пројекта „Интегрисани одговор на насиље над женама и девојчицама у Србији II", који реализују UNICEF, UN Women, UNFPA и UNDP, у партнерству са Владом Републике Србије, на челу са Координационим телом за родну равноправност. Интегрисани одговор на насиље над женама и девојчицама у Србији усмерен је на развој друштвеног и институционалног окружења које ће допринети нултој толеранцији и искорењавању насиља над женама у Србији. Заједничким деловањем агенција Уједињених нација и Владиних тела доприноси се решавању проблема насиља у породици и партнерским односима, унапређује подршка женама, девојчицама и њиховим породицама и ствара окружење које не толерише насиље.

Пројекат се спроводи уз подршку Владе Шведске.

Ставови изнети у овој публикацији представљају ставове аутора и не одражавају нужно ставове Уједињених нација, Владе Републике Србије и Владе Шведске.

ПРЕДЛОГ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ РАДА ГРУПЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ И САРАДЊУ

У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ О СПРЕЧАВАЊУ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

БЕОГРАД, 2019

УВОД

Предлог је базиран на спроведеном пилот-програму који су током марта/маја 2017. године реализовали Министарство правде и невладина организација Аутономни женски центар, уз подршку Програма за развој Уједињених нација (УНДП) у основним јавним тужилаштвима у Чачку, Ужицу, Крушевцу и у три београдска тужилаштва. Током 2018. године, овај програм унапређен је уношењем предлога и сугестија, који су забележени у раду с групама за координацију и сарадњу на подручју месне надлежности основних јавних тужилаштава у Крагујевцу, Нишу, Сомбору, Бору, Неготину, Лесковцу и Пријепољу. Програм је настављен током 2019. године радом с групама за координацију и сарадњу на подручју месне надлежности основних јавних тужилаштава у Врању, Владичином Хану и Пироту.

Сврха ових смерница јесте да омогући ефикаснији рад група за координацију и сарадњу и да олакша припрему за састанак представницима институција које учествују у раду група, а посебно руководитељима/кама који координирају размену информација између различитих актера у заштити од насиља у породици. Потреба за овим смерницама проистекла је из увида да се на састанцима група разматра велики број случајева – новопријављених и текућих, те да пракса припреме за састанак и квалитет информација које појединачне институције достављају о пријављеним

и текућим случајевима насиља варира и на нивоу група, као и на нивоу појединачних институција.

Полазећи од тога да пракса заштите жртава насиља у породици мора бити уједначена и да жртве насиља у породици морају добити правовремену, делотворну и дугорочну заштиту, од суштинског је значаја да се насиље заустави и да се ризик од понављања насиља адекватно процени и контролише предузимањем мера које су саставни део индивидуалних планова заштите и подршке жртвама. Процена ризика и начин на који се њиме управља зависи од скупа информација којима располажемо, укључујући и делотворност интервенција које су раније предузимане. Стога, квалитет ових информација и њихова размена изузетно су важни за мултисекторску заштиту од насиља у породици, као и за све даље интервенције усмерене на заустављање насиља и опоравак жртава.

Закон о спречавању насиља у породици

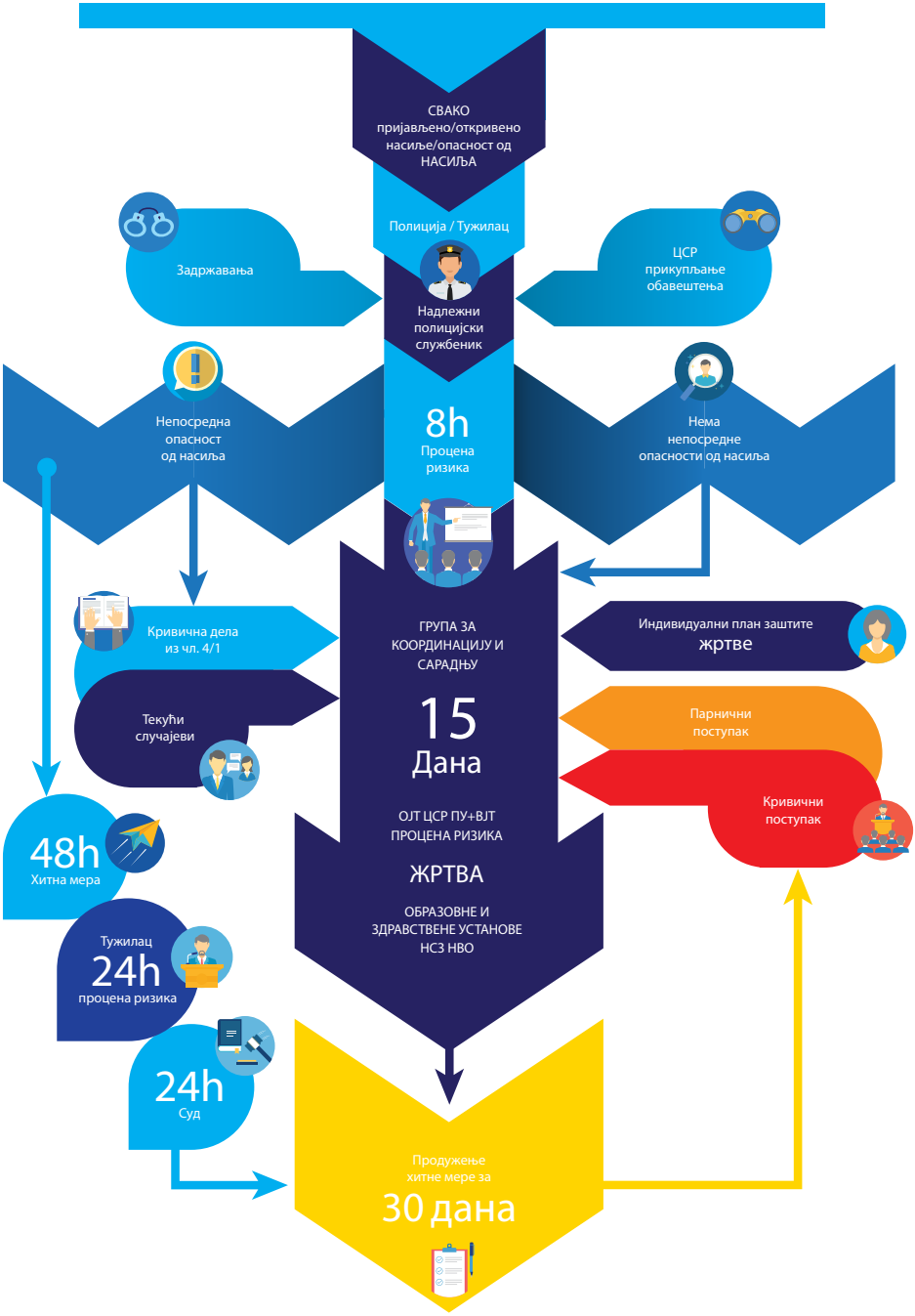

I ГРУПА ЗА КООРДИНАЦИЈУ И САРАДЊУ

Закон о спречавању насиља у породици (у даљем тексту: Закон) предвидео је обавезну мултисекторску сарадњу, обавезујући све надлежне институције на то да сарађују како би се жртви насиља у породици и жртви кривичних дела из члана 4 став 1. Закона, путем мултисекторског приступа, пружила свеобухватна заштита и подршка. Према овом закону, групу за координацију и сарадњу чине представници основних јавних тужилаштава, полицијских управа и центара за социјални рад, с подручја за које се група образује (члан 26/1). То су стални чланови групе. Ако је за гоњење учинилаца кривичних дела из члана 4. став 1. која су одређена овим законом надлежно више јавно тужилаштво, виши јавни тужилац именује свог заменика који је завршио специјализовану обуку, да учествује у раду групе и да њој председава (члан 26/4).

Састанцима могу – по потреби – присуствовати и представници образовних, васпитних и здравствених установа, Националне службе за запошљавање, представници других правних лица и удружења и појединци који пружају заштиту и подршку жртвама (члан 25/4). То су повремени чланови групе.

Група за координацију и сарадњу (у даљем тексту: Група), формирана у саставу који прописује Закон, израђује индивидуални план заштите и подршке жртви (члан 31/1). У његовој изради учествују чланови групе, као и жртва — ако то жели и ако то дозвољава њено емотивно и физичко стање (члан 31/2).

II СТАЛНИ ЧЛАНОВИ ГРУПЕ

Заменик јавног тужиоца, председавајући, радник надлежног центра за социјални рад и надлежни полицијски службеник састају се најмање једном у 15 дана и увек учествују у раду Групе и то за све пријављене случајеве насиља у породици. Зато би се и могли назвати сталним члановима ове групе.

1. НАДЛЕЖНИ ПОЛИЦИЈСКИ СЛУЖБЕНИК

Свака полицијска станица, односно полицијска испостава дужна је да води посебну евиденцију о свим пријављеним случајевима насиља у породици из члана 3. став 3. Закона, односно пријављеним кривичним делима из члана 4. став 1. Закона, који су се догодили у периоду између два састанка. Евиденција ових случајева састоји се из табеле пријављених случајева и детаљног извештаја о сваком пријављеном случају и о поступању свих полицијских службеника.

1.1 Табела пријављених случајева

У табелу пријављених случајева уносе се базични подаци, као што су: број из евиденције МУП-а;

- кривично дело, уколико је квалификовано;
- датум и место извршења;
- подаци за учиниоца и жртву;
- број предмета у тужилаштву и/или центру за социјални рад, уколико су познати, односно уколико је реч о породици у односу на коју се и раније поступало.

Попуњену табелу новопријављених случајева надлежни полицијски службеник, члан Групе, доставља тужилаштву и центру за социјални рад у дану који претходи дану састанка, најкасније до 10,00 часова, путем електронске поште или факсом, а у случају пријављеног дела из надлежности вишег јавног тужилаштва — и члану Групе из реда заменика вишег тужиоца.

Зашто је потребно попунити ову табелу? Ову табелу потребно је попунити да би писарнице основних јавних тужилаштава и центара за социјални рад лакше евидентирале случајеве и из својих евиденција извукле оно што имају за конкретну породицу, те припремиле податке који су неопходни овим сталним члановима (заменику јавног тужиоца и раднику центра за социјални рад) како би се адекватно и благовремено припремили за састанак Групе. Између осталог, то омогућава заменику јавног тужиоца — председавајућем — да припреми нацрт записника. Ову препоруку усвојила су нека тужилаштва, што је умногоме повећело ефикасност рада Групе.

ПРЕДЛОГ ПРИПРЕМЕ СЛУЧАЈЕВА ЗА САСТАНАК ГРУПЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ И САРАДЊУ – попуњава надлежни полицијски службеник и мејлом/факсом доставља основном јавном тужилаштву (ОЈТ) и центру за социјални рад (ЦСР), у дану који претходи састанку.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МУП РС
ПС _____
Дана:

ПРИЈАВА НОВИХ СЛУЧАЈЕВА ЗА РЕДОВНИ САСТАНАК

	евид. у ПС КУ; Д.бр. (уколико има)	кривично дело уколико има квалификацију)	датум извршења пријављеног дела/ догађаја	место извршења	учинилац ЈМБГ, име оца, пребивалиште	жртва ЈМБГ, име оца, пребивалиште	евид. у ОЈТ-у и/ или ЦСР-у
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

Надлежни полицијски службеник

_____

1.2. Извештај надлежног полицијског службеника за састанак Групе требало би да садржи следеће:

- Детаљан извештај о сваком пријављеном случају, где ће се евидентирати сви случајеви пријаве насиља у претходних седам (7), десет (10) или петнаест (15) дана — у зависности од тога колико често се организују састанци Групе. Дакле, све пријаве, чак и оне где је очито да није реч о кривичном делу, или чак ни о „обичном" насиљу, те оне где јесте у питању кривично дело и где није изречена хитна мера, као и пријаве за кривична дела из члана 4/1 Закона.

- Информације о предузетим мерама свих полицијских службеника који су поступали по пријави насиља, о консултацијама с дежурним јавним тужиоцем, консултацијама с дежурним радником надлежног центра за социјални рад, податке о претходним интервенцијама, пријавама, осудама за кривична дела и прекршаје за све учеснике догађаја, о поседовању оружја, податак о томе да ли у породици има деце и да ли су присуствовала насилном догађају, као и процену ризика, с назнаком који су ризици уочени.

- Уколико је у међувремену достављена пријава или извештај јавном тужилаштву, извештај мора да садржи КУ, ПУ или Д број, а уколико је била изречена хитна мера — и број наредбе којом је изречена хитна мера.

За добро састављен извештај, нужно је да и патрола приликом интервенције забележи све оно што би могло утицати на процену ризика (нпр. опис лица места [разбијен мобилни телефон, поломљене ствари]; податке о томе да ли су деца била присутна; изглед, опис жртве – да ли има/нема повреде; да ли је реч о особи са инвалидитетом, трудници, особи са сметњама у развоју).

Важно је унети и податак о томе да ли се жртва већ неком обраћала за помоћ (ЦСР, НВО, ДЗ), као и то да ли неко у породици злоупотребљава психоактивне супстанце. Поред тога, важна питања — на која патрола може да сазна одговор приликом интервенције — јесу:

- - да ли је могући учинилац био на ратишту односно да ли је на ратишту био неко од чланова породице или блиских пријатеља (то је важно због евентуалног поседовања или доступности илегалног оружја и због могућности постојања посттрауматског стреса);

- - жртву увек треба питати да ли учинилац евентуално поседује оружје (ако поседује, одмах би требало предузети мере у складу са Закоником о кривичном поступку);

- - занимање учиниоца (војно лице, полицијски службеник, члан ловачког удружења, радник обезбеђења), као и све што указује на то да овакав учинилац има оружје или да му је оно лако доступно.

Било би идеално када би лице места било и фотографисано, уз назнаку да су фотографије направљене службеним фотоапаратом/телефоном.

Када прикупи све горенаведене податке, надлежни полицијски службеник саставља извештај тако што сваки посебан случај обележава редним бројем (1, 2, 3, итд.) и уноси прикупљена обавештења, укратко појединости пријављеног случаја, као и податке који су потребни за израду индивидуалног плана заштите и подршке, ЈМБГ жртве, ЈМБГ уциноца, број телефона жртве и учиниоца, годиште деце — уколико су присуствовала насилном догађају, ризике које је евидентирао и друго.

РЕПУБЛКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

Дирекција полиције
Полицијска управа _____
Полицијска станица _____
____/____.____/1 број _____/17
Дана _____.12.2017. године
ул. _____ број ____, бр. тел.____, лок. ____
Групи за координацију и сарадњу — подгрупа ____[1]

ПРЕДМЕТ: Извештај, насиље у породици

Обавештавамо вас о догађајима због којих су интервенисали полицијски службеници ПС_____, у вези с насиљем у породици односно с нарушеним породичним односима, на основу Закона о спречавању насиља у породици, у извештајном периоду за текући месец 2017. године.

1. Дана 22.11.2017. године, у 07,15 часова, патрола ПС _____ упућена је у _____, ул._____ бр. ___, одакле је позивало НН женско лице и пријавило свађу супружника. У стану број ___, на наведеној адреси, патрола је обавила разговор са Ђ.Д. рођ._____ године, с пребивалиштем на наведеној адреси, која је изјавила да дуже време има проблема с невенчаним супругом З.М., рођ. _____ године, са исте адресе, као и да је у пар наврата интервенисала патрола полиције. Ђ.Д. је наизглед деловала узнемирено, али није имала видне повреде. Такође, изјавила је да је З.М., у току ноћи, чистио стан и да је том приликом лупао по стану, те је на тај начин узнемиравао укућане, као и да је њу вређао и оптуживао да га вара, због чега јој је поломио мобилни телефон и претио јој да ће је убити пиштољем. Ђ.Д.

1 Пример извештаја надлежног полицијског службеника за састанак Групе, у складу с датим препорукама.

је показала мобилни телефон с пукотином на екрану и поломљеном пластиком у горњем десном углу. На питање где је било мал. дете док је З.М. током ноћи чистио и лупао вратима, Ђ.Д. наводи да је дете било у својој соби и да му је она пуштала музику како би што мање био узнемирен понашањем З.М. Обављен је и разговор са З.М. који је негирао наводе Ђ.Д. и изјавио да јој није претио, нити ју је физички нападао, већ је оптужио Ђ.Д. да намерно баца прашину по стану, што њему смета због здравствених разлога, те да је зато више пута у току ноћи чистио стан. Патроли је наложено да проба да пронађе неког из комшилука ко би могао да пружи додатна обавештења, с обзиром на то што је пријава била анонимна. З.М. је доведен у ПС и с њим је обављен разговор, узета је изјава и сачињен је записник о изјашњењу. Разговор је обављен и са Д.Ђ., о околностима догађаја и од ње је узета службена белешка о обавештењу примљеном од грађана. Проценом ризика, утврђено да је било ранијих интервенција, да је З.М. прекршајно кажњаван за прекршај ЗЈРМ, да је код Д.Ђ. уочљив страх, да се налазе на евиденцији ЦСР-а због поремећених породичних односа, да у породици постоји мал. дете од три (3) године, које је било у стану приликом насилног догађаја, да постоје финансијски проблеми, да постоји сумња на менталне болести, да постоји љубомора. О догађају је обавештена дежурна заменица ОЈТ-а _____, која се изјаснила да се лице задржи по члану 294. ЗКП-а, у вези с чланом 211. став 1. тачка 2. ЗКП-а, због к.д. насиље у породици из члана 194/1 КЗ-а.

Подаци којима располаже ПС _____: Провером путем ЈИС МУП-а Републике Србије, установљено је да је лице З.М. прекршајно осуђивано, а да лице Д.Ђ. није евидентирано; лица немају оружје у легалном поседу. Провером путем апликације електронског догађаја, установљено је да је било ранијих пријава, по којима су поступали полицијски службеници ПС _____, зато што је Д.Ђ. бацала прашину по кући, што је сметало З.М.

Такође, патрола је по налогу дежурне раднице за НУП обавила разговор с комшијама. Већина њих наводи да им ништа није познато, али је А.С. с

првог спрата рекла да је чула плач детета и неко лупање, али да се убрзо потом чула и музика, тако да је најпре помислила да неко нешто слави. Тек када је видела да долази полиција, схватила је да ипак није славље у питању. Такође, комшија Н.О., који живи у згради преко пута зграде З.М. и Д.Ђ., наводи да често седи на тераси и пуши, те да је приметио да је у стану преко пута његовог стана мушкарац викао и млатио неком мотком/метлом или нечим сличним, док је женска особа покушавала нешто да објасни. Није чуо о чему причају, али је призор деловао „напето" толико да се чак у једном тренутку запитао хоће ли мушкарац ударити жену том метлом.

2. Полицијски службеници ПС _____ ухапсили су и на основу члана 294 став 1 ЗКП-а донели решење о задржавању М.С., од оца Ч., рођеног _____. године, због основа сумње да је извршио кривично дело насиље у породици из члана 194/1. НН лице, дана 29.11.2017. године, у 19,00 часова, пријављује буку и галаму у _____ ул._____. Упућена је патрола која је доласком на лице места, у ул. _____ бр. ___, затекла лица М.С., ЈМБГ _____, с пријављеним пребивалиштем на горенаведеној адреси, контакт телефон 060/_____, њеног супруга М.Сл., ЈМБГ _____, с пријављеним пребивалиштем на горенаведеној адреси, контакт телефон 060/____ и њиховог малолетног сина М.Л., рођ. 2004. године. У разговору обављеном са М.Сл. и М.С., патрола је установила да је М.Сл. спавала код куће, јер ју је болела глава, те да је М.С., кад је дошао, око 18,40 часова, скочио на њу док је лежала на кревету у дневном боравку, више пута је нападајући речима: „курво", „јебем ти матер, шта си ти допринела овој кући", уз претње да ће је убити. Након вербалне расправе, рукама ју је огребао по врату и лицу, бацао је храну по дневној соби, преврнуо је кревет у дневној соби, насртао на М.Сл., при чему се малолетни син М.Л. такође све време налазио ту и раздвајао оца од мајке, да је не би тукао. М.Сл. је изјавила да ово није први пут, да се такви догађаји понављају и да је М.С. већ дуже малтретира. М.Сл. је упућена да се јави у дежурни КБЦ, ради констатовања повреда и да након тога достави лекарски извештај

у ПС _____. О догађају је обавештена крим. радница за насиље у породици, која је пренела информацију да се лице М.С. доведе у ПС _____, а да се М.Сл. упути да сама дође у ПС _____, где ће се наставити даљи рад. ОЗСК: Са М.Сл. је обављен разговор, од ње је узета службена белешка о обавештењу примљеном од грађана. М.Сл. је имала видне повреде на себи, те је упућена на лекарски преглед ради констовања повреда. Лице је фотографисао крим. техничар. Проценом ризика, утврђено је да је лице М.С. већ вршило насиље, да је полиција интервенисала више пута, да је писана кривична пријава за исто крив.дело, да је лице осуђивано и за кривично и за прекршајно дело, да је мал. дете било присутно и да је могло бити повређено, да постоји претња убиством, да има телесних повреда, да је уочљив страх жртве. О догађају је обавештена деж. заменица ОЈТ _____, која се изјаснила да лицу треба да се одреди задржавање до 48 часова, због основа сумње да је извршио кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ-а, те је лице задржано, у складу са одредбама ЗКП-а. У присуству браниоца по службеној дужности _____, лицу је одређено задржавање. КУ — _____/2017, КТ — _____/17.

Подаци којима располаже ПС _____: Провером путем ЈИС МУП-а Републике Србије, установљено је да лица не поседују оружје у легалном поседу, као и то да М.Сл. није евидентирана, а да М.С. пролази кривично и прекршајно. Увидом у електронски дневник догађаја, полицијски службеници су интервенисали код дате породице, у вези с насиљем у породици. М.С. је 2016. године писана кривична пријава за насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ-а. Пролази ЈРМ за вршење насиља над супругом.

3. П.Т., од оца С., рођ. ____, из _____ ул. _____, дана 05.12.2017. године, у 10.10 часова, приступила у ПС _____ и пријавила да је узнемирава бивши дечко Т.Н. Она наводи да је три месеца била у емотивној вези са Т. Н., да зна да живи негде у _____, али да не зна и назив улице. Везу са Т.Н. је прекинула пре месец дана, али Т.Н. то не жели да прихвати. Од када му је рекла да не жели да буде више с њим, он јој константно шаље

СМС поруке, контактира с њом путем Фејсбука, зове је телефоном. У СМС порукама је назива погрдним именима, говори јој да је курва, дроља, да је проста и глупа, а затим да му недостаје и да не схвата колико је била срећна што је он био с њом и слично. П.Т. додаје да је она то игнорисала, да га је пре пар дана блокирала на Фејсбуку, али да је јутрос на зиду зграде, где живи с родитељима, осванув велики натпис „Овде живи курва!", исписан црвеним ауто-лаком. Ово ју је уплашило, јер зна да је то написао њен бивши дечко, ког је изнервирало то што је прекинула везу с њим, а вероватно и то што га је „блокирала" на Фејсбуку. Додаје и да је јутрос с непознатог броја примила фотографију на којој се налази овај натпис на њеној згради. П.Т. наводи да се боји Т.Н. и моли полицију да је заштити од њега. ОЗСК: Истог дана, 05.12.2017. год., око 13:00 часова, у ПС _____, приступио је Т.Н., од мајке М., рођ. _____, с пребивалиштем у _____, место _____ ул. _____, с којим је обављен разговор, те је сачињен записник о изјашњену. Проценом ризика, утврђено је да постоје љубомора, узнемиравање, прогањање, страх жртве, раскид партнерске везе. Наређењем, изречена је хитна мера забрана приласка и комуницирања са оштећеном у трајању 48 часова, која се рачуна од 20:00 часова. Суд је хитну меру продужио. О догађају је обавештен и деж. тужилац који је наложио да се изузме садржај из мобилног телефона жртве и да се — уз извештај — достави тужилаштву ради даљег рада и одлуке. Извештај и извод о садржају телефона жртве достављени су ОЈТ-у на даљу надлежност и поступање, а процена ризика достављена је Групи за координацију и сарадњу.

Подаци којима располаже ПС _____: Провером у службеној евиденцији, установљено је да је Т.Н. евидентиран кривично само за кривично дело против имовине, да П.Т. није евидентирана, да немају оружје у легалном поседу, као и то да до сада није било евидентираних догађаја/интервенција. Т.Н. пролази за к.д. 204 КЗ-а РС.

У текућим предметима

4. За предмет који је био на Групи 03.08.2017. године, обављен је разговор са В.Љ. који наводи да се одселио из куће својих родитеља, али да од млађе браће зна да њихов отац и даље конзумира алкохол и да је тензија код куће све већа.... (итд.)

подносилац извештаја
НАЧЕЛНИК ПС

_____

мл. полицајац 1. кл.

главни полицијски саветник

_____

2. РАДНИК ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Сваки центар за социјални рад мора да има евиденцију која садржи следеће:

- податке о жртви (име, презиме, јединствени матични број грађана и адресу пребивалишта, односно боравишта);
- податке о индивидуалном плану заштите и подршке жртви;
- податке о планираним мерама заштите жртве;
- податке о планираним мерама подршке жртви;

- податке о извршиоцима конкретних мера заштите и подршке и роковима за њихово предузимање;

- податке о плану праћења и процени делотворности планираних и предузетих мера.

Припрема радника центра за социјални рад састоји се од табеле случајева који нису окончани правоснажном судском одлуком у грађанском или кривичном поступку, случајева у којима је потребно пружити заштиту и подршку жртвама из кривичних дела из члана 4. став 1. Закона — тзв. табела текућих случајева и табела случајева у којима је потребно тражити мере за окончање судскох поступка – тзв. табела случајева ради убрзања покренутих поступака, као и припреме извештаја за састанак Групе, с подацима из евиденције центра за социјални рад и мерама које су предузимане из надлежности центра о свим случајевима који ће се на састанку размтрати (нови, текући, за убрзање).

2.1 Табела текућих случајева

Члан Групе који иступа у име надлежног центра за социјални рад дужан је да председавајућем (заменику јавног тужиоца) и надлежном полицијском службенику, до 10:00 часова у дану који претходи састанку Групе, путем електронске поште достави табелу текућих случајева за које је на неком од претходних састанака договорено да се поново размотре ради измене или допуне индивидуалног плана заштите и подршке жртви насиља и кривичних дела из члана 4. став 1. Закона, као и табелу случајева у којима је потребно размотрити мере за окончање судских поступака (иако ову табелу превсходно попуњава тужилаштво).

Члан Групе који иступа у име надлежног центра за социјални рад оба-

вештава председавајућег (заменика јавног тужиоца) о потврди присуства представника[2] предшколске, школске или здравствене установе, Националне службе за запошљавање, представника другог правног лица или удружења или појединца који пружа заштиту и подршку жртви, на делу састанка на коме се разматра конкретан случај, а који је позван у складу с постигнутим договором на претходном састанку. Такође, обавештава председавајућег и о томе да ли жртва може и да ли жели да учествује у делу састанка у коме се одлучује о даљем спровођењу индивидуалног плана заштите и подршке жртви, који се на њу односи.

У табелу пријава текућих случајева уносе се подаци о предметима који су „дошли на ред" за поновно разматрање (предмети у којима је у индивидуалном плану унет рок за извршење мера, нпр. да полиција прикупи додатна обавештења; кад стигне извештај школе) ***и датум*** процене мере (нпр. на састанку 1.06. у рубрику процена мере унет је датум 4.07). Тада центар за социјални рад, дан пре састанка, попуњава табелу текућих случајева и доставља је тужилаштву и полицији.

Табелу поступци за убразање поступака попуњава тужилац, али и центар за социјални рад у оним поступцима у којима је орган старатељства покренуо парнични поступак пред Породичним одељењем, а који нису дуго окончани. Такође, попуњену табелу за убразање поступака центар може добити и од тужилаштва. У њу ће бити унети подаци о кривичним поступцима који нису окончани, те ће центар (за те поступке) у својој евиденцији и у разговору с водитељима случаја прибавити податке и унети их наставку свог извештаја (припрема за састанак — након нових случајева, унети и текуће и случајеве за убрзање поступка).

2 О потреби присуства представника из члана 25/4 Закона биће речи касније.

* ПРИМЕР ПРИПРЕМЕ СЛУЧАЈЕВА ЗА САСТАНАК ГРУПЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ И САРАДЊУ

Попуњава ЦСР и доставља ОЈТ-у да — путем своје евиденције — провере фазу у којој се налазе случајеви, те да се утврди шта се урадило, као и ПС-у, да извести о радњама које је требало да изврши и слично.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
_____
Дана:___.___.____ године

ПРИЈАВА ТЕКУЋИХ СЛУЧАЈЕВА ЗА РЕДОВНИ САСТАНАК

	евид. број	крив. дело	датум претходног разматрања	учинилац	жртва	потребно учешће жртве/институција/НВО
1						
2						
3						
4						
5						

потпис члана Групе
за координацију и сарадњу

_____

2.2 Извештај радника центра за социјални рад за састанак Групе

Извештај радника центра за социјални рад, односно његова припрема за састанак Групе подразумева евидентирање свих података о новопријављеним случајевима у извештајном периоду, као и о текућим и поступцима у којима је потребно предузимати мере за убрзање поступка.

Стручни радник надлежног центра за социјални рад на пријемном одељењу дужан је да члану Групе који иступа у име надлежног центра за социјални рад, два дана пре одржавања састанка, достави писмени извештај о пријавама у периоду између два састанка, као и одређеним водитељима тих случаја, уз податке из евиденција центра за социјални рад, који су у вези са свим учесницима пријављеног догађаја. Стручни радник надлежног центра за социјални рад на пријемном одељењу дужан је да својим потписом верификује тачност података који се достављају члану Групе који иступа у име надлежног центра за социјални рад.

Водитељи случаја[3] ће раднику центра који је члан Групе доставити податке којима располажу и обавестити га о мерама које су већ предузели или које намеравају да предузму. Такође, доставиће му и податке о поступцима које је покренуо орган старатељства, а који нису окончани правоснажном одлуком суда.

3 Сваки водитељ случаја задужен је за конкретни предмет и најбоље га познаје, па се не може очекивати да радник центра који учествује у раду Групе зна све предмете из надлежности центра.

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Број:
Датум: _____._____._____ године

Извештај Групи за координацију и сарадњу — подгрупа

Извештајни период 01.07.12.2018.

1. Д .Ђ., З.М. – На евиденцији Д., од 2002. године, као материјално угрожено лице, а од 2014. године З.М. и Д.Ђ. по основу пријаве за поремећене породичне односе – Д.Ђ. је напуштала заједницу (са дететом, 2014), покренула је судски поступак за поверавање, али је одустала и вратила се З.М. У континуираном раду с породицом, рађено је на смиривању напетости међу члановима, због постојања здравственог проблема З.М. на пољу менталног здравља (показује знаке претеране сумњичавости, с параноидним садржајима – пријавио полицији да је Д.Ђ. напаствовао рођак из унутрашњости, да га трује прашином, затвара у плакар ужадима, З.М. буди супругу Д.Ђ. ноћу и преслишава је где су ствари). Нису уочени елементи насиља у породици. Водитељ случаја је.... Предмет је био на Групи за координацију и сарадњу 28.09.2017. године.

2. М.С. и М.Сл. — На предмету супружника М. рађено је у поступку развода брака и насиља у породици током 2016. године. Супруг С. био је насилан, те је поступајући судија је у оквиру привремене мере, на самом почетку поступка развода, С. изрекла мере заштите од насиља у јулу месецу 2016. године, након чега су се насилни инциденти смирили. Са супружницима је рађено, како би покушали да се договоре око вршења родитељског права и организације просторног планирања, у смислу ко ће где живети на горепоменутој адреси, с обзиром на то што С. нема свој стамбени простор, као и зато што синови не желе да мењају адресу.

Договорено је да С. са синовима живи у новоизграђеној кући супр.М., а да С. живи у кући поред самостално, поштујући мере забране приласка и узнемиравања С.

Дана 24.1.2017. године, суду је достављен налаз за потребе парничног поступка развода, у коме је све детаљно описано и где је наглашено да се продуже мере заштите од насиља, с обзиром на то што су претходно изречене мере истекле у јуну 2017.г. О свему је истог датума, 24.1.2017. године, обавештено и надлежно тужилаштво, коме је достављен налаз о породици, са истим предлогом о продужетку мере заштите од насиља према П.З. Водитељ случаја _____.

3. П.Т., Т.Н. – Немамо их на евиденцији.

Текући случајеви:

4. Предмет био на Групи за координацију 03.08.2017. године

В.Љ., Д.С., В.М., Б.Д. и А. – налазе се на евиденцији и по основу материјалних давања, као и поремећених породичних односа. Током 2016. године, послат је допис ИИИ ОЈТ КТ _____/16, _____, задужени тужилац. С обзиром на поновљени насилни инцидент, стручни радници проценили су да је актуелно висок ризик од насиља у породици. Водитељ случаја је _____. Тужилаштву је достављен извештај по КТ ____/17 ОЈТ _____.

Случајеви у којима је потеребно предузимати мере за убрзање поступка

5. Ђ.В., Г.Л. – Л. на евиденцији као малолетни делинквент 2005. године. Није било пријава за насиље.

Члан Групе – радник центра за социјални рад _____

Било би целисходно да центар за социјални рад овај извештај достави тужилаштву у дану који претходи састанку, до 15 часова, мејлом, ради припреме нацрта записника.

3. ЗАМЕНИК ЈАВНОГ ТУЖИОЦА – ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ

Групи председава члан Групе, из реда заменика Основног јавног тужилаштва. Ако је за гоњење учиниоца кривичног дела из члана 4. став 1. Закона надлежно Више јавно тужилаштво, делу састанка – на коме се расправља о случају из надлежности Вишег јавног тужилаштва – председава члан Групе из реда заменика вишег јавног тужиоца. Датуми одржавања редовних састанка морали би бити унапред, тачно одређени, како би и остали чланови Групе могли да се припреме и да ускладе своје обавезе с даном састанка (нпр. сваке среде, или сваког 2. и 4. петка у месецу). Ванредни састанци Групе одржавају се када је то потребно ради неодложне делотворне заштите или подршке жртви и може их предложити свако од сталних чланова Групе или од представника у смислу члана 25. став 4. Закона (нпр. здравствене, образовне установе, НВО); у том случају, састанак се одржава најкасније у року од два радна дана.

Припрема заменика за састанак Групе огледа се у евентуалном попуњавању табеле случајева, у којима би требало размотрити мере за окончање поступка – тзв. табела за убрзање поступка (у случају потребе) и састављању извештаја за састанак Групе, као и у изради нацрта записника за састанак Групе.

3.1 Табела случајева у којима је потребно размотрити мере за окончање судских поступака

Уколико заменик јавног тужиоца нађе да је на састанку Групе потребно размотрити и случајеве у којима се већ дуже време води поступак пред кривичним одељењем или парничним (уколико је он подносилац тужбе за нпр. мере за заштиту од насиља у породици по Породичном закону), а који нису окончани правоснажном судском одлуком, он ће најпре од шефа писарнице тужилаштва[4] затражити да из евиденције тужилаштва у табелу унесе све назначене податке, те ће — у дану који претходи састанку — табелу тих случајева доставити надлежном центру за социјални рад, како би тај центар могао да издвоји податке у вези с конкретном породицом и податке о мерама које је евенентуално предузео из своје надлежности (нпр. тужилац поступа у кривичном поступку, а центар је покренуо парнични поступак).

4 За тачност података у евиденцији тужилаштва одговоран је шеф писарнице. Тужилац захтева податке од шефа писарнице, али не може да сноси одговроност за тачност и ажурност података који су унети у евиденције тужилаштва. С обзиром на то што заменик јавног тужиоца и остали чланови Групе доносе одлуку на основу података који су им достављени из евиденција органа/установа коју представљају, врло је важна тачност тих података то јест да они одговарају стварном стању, што својим потписом потврђује шеф писарнице.

* ПРИМЕР ПРИПРЕМЕ СЛУЧАЈЕВА ЗА САСТАНАК ГРУПЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ И САРАДЊУ

Двосмерно — Попуњава ОЈТ и доставља ЦСР-у како би проверио у својим евиденцијама, а попуњава и ЦСР „своје" предмете које би требало убрзати и доставља их ОЈТ-у, да их пронађе у својим евиденцијама (о чему је било wречи у 2. одељку, у делу о ЦСР-у).

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
_____ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
У _____
БРОЈ:
ДАНА:

ПРИЈАВА СЛУЧАЈЕВА РАДИ УБРЗАЊА ПОКРЕНУТИХ ПОСТУПАКА

	врста поступка	учинилац	жртва	фаза поступка	протекло време од започете фазе поступка	датум претходног разматрања	број предмета у ОЈТ-у (попуњава шеф писарнице)
1							
2							
3							
4							

	врста поступка	учинилац	жртва	фаза поступка	протекло време од започете фазе поступка	датум претходног разматрања	број предмета у OJT-у (попуњава шеф писарнице)
5							
6							
7							

Потпис шефа писарнице OJT-а

_____

1.1.1 Извештај заменика јавног тужиоца за састанак Групе

Табелу новопријављених случајева – коју је примио од надлежног полицијског службеника и табелу текућих случајева – коју је примио од радника центра за социјални рад, заменик јавног тужиоца доставља шефу писарнице5 како би извукао податке из евиденције тужилаштва о конкретним случајевима (нпр. раније пријаве, одбачај пријава, поступци у току по ранијим пријавама, фаза поступка, те пријаве за друга кривична дела која се односе на иста лица [нпр. недавање издржавања, одузимање мал. лица], као и податке о мерама које су предузете у предметима који ће се разматрати (нпр. одређено вештачење, донета наредба о претресу). Поред ових података, заменик јавног тужиоца прибавља и податке у вези

5 Заменик јавног тужиоца који председава Групи није и поступајући заменик у свим предметима који се разматрају на састанцима, те је зато нужно да подаци буду квалитетно ажурирани, за шта је одговоран шеф писарнице.

са случајевима у којима је потребно предузимати мере за „убрзање" поступка (одељак 3.1.).

Дакле, шеф писарнице (или лице које он одреди) дужан је да добијене податке о случајевима из свих табела, који ће се разматрати на састанку Групе, упореди са евиденцијама које се воде у тужилаштву (КТ, ГТ, СК, КТО, КТИ, КЕО, КТР, ПТ, НПТ) и да о свим предметима који постоје у евиденцији јавног тужилаштва писменим путем извести председавајућег, најкасније до 15,00 часова, у дану који претходи дану састанка. Шеф писарнице тужилаштва (или лице које он одреди) дужан је да својим потписом верификује тачност података који се достављају председавајућем и да посебно нагласи ако се истовремено воде два поступка или више њих који се односе на исто пријављено лице или на исту жртву.

Након прикупљања свих података из писарнице тужилаштва о случајевима који ће бити разматрани на састанку, заменик саставља извештај, тако што се прво уносе подаци за новопријављене случајеве (полицијски случај под бројем 1 одговара броју 1 у извештају центра и у извештају тужилаштва), па потом редом текуће случајеве (како их је центар за социјални рад евидентирао) и на крају случајеве у којима је потребно предузети мере за окончање поступка, уколико су они планирани за састанак.

[6]ИЗВЕШТАЈ ОСНОВНОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У

1. Лица Д.Ђ. и М.З. пролазе евиденцију тужилаштва.

Број предмета Кт ____/2017, обрађивач предмета је заменик јавног тужиоца _____. Подносилац предмета је ПС _____, пријављено лице је З.М., за кривично дело из члана 194. КЗ-а; оштећено лице је Д. Ђ. Кривична пријава се односи на догађај од 22.11.2017. године. Дана 24.11.2017.године, након саслушања осумњиченог, стављен је предлог у смислу члана 122. ЗКП-а, те је решењем судије за пп решењем одређено смештање З.М. у здравствену установу ради вештачења.

2. Лица С.М. и Сл.М. пролазе евиденцију тужилаштва.

Број предмета је КТ____/2017, обрађивач предмета је заменик јавног тужиоца _____. Подносилац пријаве је ПС _____, пријављено лице је М. С. за кривично дело из члана 194. КЗ-а; оштећено лице је Сл. М. Кривична пријава се односи на догађај од 29.11.2017. године. Предмет се налази код заменика јавног тужиоца у раду и судија за пп одредио је притвор до 30 дана. Такође, наводи се да у ОЈТ-у постоји још једна крив. пријава за насиље, коју је поднела жртва Сл.М., средином 2017. године,те да је предмет још у фази извођења доказних радњи.

3. Лица Т. П. и Н. Т. пролазе евиденцију тужилаштва.

Број предмета је НПТ 168/2017. Обрађивач предмета је заменик јавног

6 Пример припреме заменика јавног тужиоца за састанак Групе — у складу с датим препорукама.

тужиоца _____. Поднослац извештаја је ПС _____. Пријављено лице је Т.Н., оштећено лице је Т.П. Извештај је заведен у уписник КТР 1203/17; прикупљају се додатна обавештења за утврђивање постојања елемената кривичног дела прогањање из члана 138а КЗ-а. Дана 06.12.2017. године, продужена је хитна мера забране приближавања члану породице.

Текући случајеви:

4. Предмет био на Групи за координацију и сарадњу 03.08.2017. године

На основу прикупљених обавештења и налаза, као и мишљења стручног тима ЦСР-а, које је тужилаштво примило у предмету КТ ____/17 ОЈТ _____, дана 23.11.2017. године, одређено је вештачење Д.С., о околностима његове урачунљивости у време извршења кривичног дела и потребе да му се изрекне мера безбедности обавезно лечење алкохоличара.

Заменик јавног тужиоца

_____

3.3 Израда нацрта записника за састанак Групе

Када мејлом прими извештај надлежног полицијског службеника (одељак 1.2) и радника центра за социјални рад (одељак 2.2), као и податке из писарнице тужилаштва и извештај о свим предметима (одељак 3.1 и 3.2), лице које одреди заменик јавног тужиоца (записничар, приправник, сарадник), у дану састанка, припрема нацрт записника НПТ1 бр.___, тако што из примљених мејлова[7] редом уноси податке и то најпре оне под

7 У срединама где чланови Групе нису у могућности да користе мејл, врло успешно се нацрт записника израђује непосредно пре почетка

бројем 1 полицијског извештаја, па податке наведене под бројем 1 из извештаја центра за социјани рад и на крају податке наведене под пројем 1 из евиденције писарнице и извештаја тужилаштва и тако редом док се не унесу подаци за све случајеве, свих чланова групе, који ће бити разматрани на састанку Групе.

Овако припремљен нацрт доприноси ефикасности рада Групе и нека тужилаштва врло успешно функционишу по овом „моделу".

На самом састанку, председавајући усмено упознаје чланове Групе с подацима унетим у записник, а остали чланови могу да допуне или да прецизирају информације које имају. Потом, Група процењује ризик и доноси индивидуални план заштите и подршке жртви (који се израђије на посебном обрасцу – плану, који је саставни део записника) и то увек када постоји насиље у породици или непосредна опасност од насиља у породици (дакле, чак и низак ризик), као и онда када је жртвама кривичних дела из члана 4. став 1. потребно пружити заштиту и подршку, што је једино могуће мултисекторским приступом.

Напослетку, али не мање важно, задаци који су дефинисани у индивидуалном плану заштите и подршке жртви обавезујући су за све запослене у датој институцији и нису „задатак" који члан Групе треба самостално да спроведе.

састанка, јер чланови групе на УСБ меморији доносе извештај, те се делови извештаја копирају (онако како је то већ објашњено) и уносе у нацрт записника.

III ПРЕДСТАВНИЦИ ИЗ ЧЛАНА 25. СТАВ 4. ЗАКОНА

По потреби, састанцима могу присуствовати представници образовних, васпитних и здравствених установа и Националне службе за запошљавање, представници других правних лица и удружења, као и појединци који пружају заштиту и подршку жртвама. Наведени представници присуствују повремено састанцима Групе и учествују само у делу састанка који се односи на случај због ког су позвани и ако постоји потреба за тим. Стога, могли бисмо их назвати повременим члановима Групе.

Закон користи термин „по потреби", па се намеће питање када би тачно ти представници требало да присуствују састанку Групе? Најчешће, то ће бити на другом или чак и трећем редовном састанаку Групе, када се пријављени случај насиља и/или пријава за неко од кривичних дела из члана 4/1 Закона разматра као „текући" случај. То би могло бити, на пример, у случајевима када је неопходно прецизирати извештај који је стигао из дома здравља или извештај психолога школе коју похађа дете жртва (било да је директна или индиректна жртва), као и у ситуацијама када стални чланови Групе нађу да је потребно у индивидуални план заштите и подршке жртви предвидети и унети и конкретне мере из надлежности здравствене, односно образовне установе или представника других институција.

Такође, врло често ће надлежни центар за социјални рад бити „посредник" између представника здравствених и образовних установа и осталих сталних чланова Групе. Управо због овог „додатног" задатка, члан Групе који иступа у име надлежног центра за социјални рад обавестиће председавајућег (заменика јавног тужиоца) о потврди присуства представника предшколске, школске или здравствене установе, Националне службе за запошљавање, те представника другог правног лица, који се позива у складу с постигнутим договором на претходном састанку Групе

и који треба да учествује у раду Групе у делу састанка који се односи на конкретан случај због којег је позван/а.

Центар за социјални рад обавештава и председавајућег о томе да ли жртва може и жели да учествује у делу састанка у коме се одлучује о даљем спровођењу индивидуалног плана заштите и подршке жртви, који се на њу односи.

Међутим, уколико је жртва указала на то да јој одређено удружење или појединац пружа подршку (НВО), важно је да се у делу састанка на коме се разматра случај те жртве позове и ово лице, односно представник/ца НВО, који/која јој пружа подршку и то било онда када жртва учествује на састанку Групе (када ово лице има улогу „особе од поверења"), било онда када жртва не жели да присуствује састанку (када ово лице има улогу „посредника" између Групе и жртве).

С друге стране, када је то потребно ради неодложне делотворне заштите или подршке жртви, може се одржавати и ванредни састанак Групе, који може предложити свако од сталних чланова Групе, али и представника из члана 25. став 4. Закона. У том случају, састанак се одржава најкасније у року од два радна дана и њему, поред сталних чланова, присуствује и „повремени" члан који је иницирао сазивање ванредног састанка.

IV ИНДИВИДУАЛНИ ПЛАН ЗАШТИТЕ И ПОДРШКЕ

Група, у смислу члана 31. Закона, израђује индивидуални план заштите и подршке жртви насиља у породици, али и другим члановима породице, када им је заштита и подршка потребна, као и жртви кривичних дела из члана 4. став 1. Закона.

Индивидуални план заштите и подршке жртви садржи мере заштите и мере подршке, али се њиме одређују и извршиоци конкретних мера и рокови за њихово предузимање, као и план праћења и процене делотворности планираних и предузетих мера.

Мере заштите морају да пруже безбедност жртви, да зауставе насиље, да спрече да се оно понови и да заштите права жртве. Њих предузимају полиција и јавно тужилаштво. Мере подршке треба да омогуће да се жртви пружи психосоцијална и друга подршка ради њеног опоравка, оснаживања и осамостаљивања и њих предузимају центар за социјални рад и организације цивилног друштва. Подршку жртвама насиља у породици и жртвама кривичних дела, одређених овим законом, могу да пруже и друга правна и физичка лица и удружења (наведено у члану 7. став 3. Закона).

Притом, важно је указати на то да се индивидуални план заштите и подршке израђује УВЕК када постоји непосредна опасност од насиља у породици или насиље у породици (дакле, чак и за низак ниво ризика), али и када је реч о средњем или високом нивоу ризика. Посматрајући индивидуални план на овај начин, услови за израду плана су исти као и за изрицање хитне мере, што упућује на то да би број израђених индивидуалних планова заштите и подршке жртви требало да прати број изречених хитних мера, па чак и да превазилази тај број, јер се план израђује и кад постоји средњи или висок ризик од насиља, односно када је могућем

учиниоцу одређено задржавање према Законику о кривичном поступку. Такође, број индивидуалних планова заштите и подршке увећава се и за онај број размотрених случајева (група разматра СВЕ пријављене случајеве насиља у одређеном периоду – оне где јесте, али и оне где није изречена хитна мера), када, на пример, није изречена хитна мера, али је на Групи утврђено да ипак постоји ризик од насиља.[8]

Индивидуални план заштите и подршке жртви, као што му и сам назив каже, јесте конкретан план који је прилагођен специфичностима самог случаја и потребама баш те жртве. С тим у вези, није могуће направити план који би био адекватан/универзалан за све жртве и за све њихове потребе. Израђен план потписују сви стални чланови Групе, као и повремени чланови, ако су учествовали у изради плана у ком су предвиђене и мере из њихове надлежности.

У наставку текста дајемо пример индивидуалног плана заштите и подршке — као оквир за то како би један такав план могао да изгледа.

8 Примера ради, наводимо резултате примене Закона Другог основног јавног тужилаштва у Београду, као пример добре праксе. Ово тужилаштво, од почетка примене Закона, од 1. јуна 2017. до 31. августа 2019. године, дакле, за 27 месеци примене Закона, размотрило је 10.559 пријављених случајева насиља у породици, ставило је предлог за продужење хитне/хитних мера у 900 случајева, а израдило је 5.397 индивидуалних планова заштите и подршке. Дакле, за сваки други размотрени случај (у просеку, чак и нешто више од тога), израђен је индивидуални план заштите и подршке. Уједно, Друго ОЈТ имало је удео од чак 17,5% у укупном броју свих израђених планова на подручју целе Републике Србије од почетка примене Закона.

*ПРИМЕР ПЛАНА ПО ЧЛ. 31. ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

ГРУПА ЗА КООРДИНАЦИЈУ И САРАДЊУ С ПОДРУЧЈА ОЈТ _____/подгрупа _____

Редни број плана	12	
Датум израде плана	22.02.2019.	
Кривично дело	Насиље у породици, члан 194/3	
	ЖРТВА	УЧИНИЛАЦ
Име и презиме	Т.В.	И.В.
ЈМБГ	1111981121212	1111971121210
Адреса	Ул. македонска 5	Ул. македонска 5
Телефон	066/_____	064/_____
Сродднички однос	супруга	супруг

мера заштите/по-дршке	извршилац мере	рок/период извршења	начин праћења мере	рок за процену мере	напомене
списе предмета НПТ превести у КТ	ОЈТ	одмах	одмах	одмах	ВИСОК РИЗИК
формираном КТ спису здружити и предмет КТР	ОЈТ	одмах	одмах	одмах	
прибавити извештај из КЕ	ПС	06.03.2019.	08.03.2019. сл. састанак	08.03.2019.	

обавити разговор са А.П. комшиницом Т.В.	ПС	08.03.2019.	08.03.2019.	08.03.2019.	
прибавити извештај лекара из здравственог картона Т.В.	ОЈТ	28.02.2019.	08.03.2019.	08.03.2019.	
ревидирати безбедносни план са Т.В	ЦСР	одмах	08.03.2019.	08.03.2019.	
покренути поступак за изрицање мера заштите по ПЗ	ЦСР	01.03.2019.	08.03.2019.	08.03.2019.	

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА ГРУПЕ

ПУ _____

ОЈТ _____

ЦСР _____

V ПРИЈАВЉИВАЊЕ

Пријављивање непосредне опасности од насиља у породици и/или насиља у породици ниског интензитета свакако претходи раду Групе. Обавеза пријављивања изричито је прописана и Законом.

Државни и други органи, као и организације и установе, обавезни су да неодложно пријаве полицији или јавном тужиоцу свако сазнање о насиљу у породици или о непосредној опасности од њега, наведено је у члану 13. став 2. Закона. У члану 7. овог закона наводи се да су надлежни државни органи и установе полиција, јавна тужилаштва, судови опште надлежности и прекршајни судови — као надлежни државни органи, и центри за социјални рад — као установе, али и друге установе у области дечје, социјалне заштите, образовања, васпитања и здравства, као и тела за родну равноправност на нивоу локалних самоуправа.

С тим у вези, обавеза пријављивања постоји за све надлежне органе и установе под претњом прекршајног кажњавања одговорног лица институције која насиље у породици или непосредну опасност од њега није пријавила, нити је реаговала на пријаву или је опструирала пријављивање или реаговање.

Представници установа често имају дилему приликом пријављивања уколико жртва није сагласна с тим да се пријављивање изврши. Такође, имају дилему и око тога да ли се на тај начин крше одредбе Закона о заштити података о личности. Међутим, имајући у виду циљ Закона, чак и само пријаљивање јесте један вид превенције од насиља у породици, јер само благовременим пријављивањем можемо спречити да до насиља дође или да оно има веће размере. Важно је напоменути и то да пријављивање, у смислу члана 13. став 2. Закона, није у супротности са

Законом о заштити података о личности.[9]

Пријава се доставља полицији или јавном тужилаштву на подручју где жртва има боравиште/пребивалиште. Пријава може бити у „форми" обавештења и доставља се мејлом и/или писменим путем или пак — у случају вискоког ризика — хитно, телефонским путем, позивањем полиције и сачињавањем белешке о томе, те накнадним достављањем и дописа писменим путем.

У допису којим установа пријављује насиље БЕЗ САГЛАСНОСТИ ЖРТВЕ или без сагласности законског заступника жртве (уколико је реч о малолетним лицима), важно је навести и разлоге због којих жртва не сме да пријави насиље, а које је навела сама жртва представницима установе током разговора. У допису би требало да буде наведено, на пример, уколико пријаву доставља здравствена установа, да се документација жртве налази у здравственој установи и да ће она бити достављена по захтеву тужилаштва. Законом није предвиђена форма пријаве, те је неважно како ће она бити састављена, али би било це-

9 Закон о заштити података о личности, („Службени гласник РС", број 87/2018; с почетком примене од 21.08.2019. године), у члану 12. став 1. тачка 1, као услов за закониту обраду података о личности, наводи то да лице на које се подаци о личности односе мора да пристане на обраду својих података о личности за једну посебно одређену сврху или више њих. Међутим, у члану 12. став 3. наводи се да се ово не примењује на обраду коју врше надлежни органи у посебне сврхе. Као посебне сврхе, чланом 6. став 3. овог закона, предвиђају се обрада података коју врше надлежни органи у сврхе спречавања, истраге и откривања кривичних дела, гоњење учинилаца кривичних дела или извршења кривичних санкција, укључујући спречавање и заштиту од претњи јавној и националној безбедности. У том случају, сходно члану 13. поменутог закона, обрада података, без пристанка лица на које се ти подаци односе, јесте законита, јер је неопходна за обављање послова надлежних органа и прописана је законом

лисходно да пријава/обавештење сваког сазнања за насиље у породици или за непосредну опасност од насиља садржи следеће податке:

1. име и презиме жртве;
2. пребивалиште/боравиште жртве;
3. датум препознавања насиља (сазнања за насиље – нпр. датум прегледа или обављања разговора са учеником/цом);
4. име и број телефона контакт особе у установи која пријаву подноси;
5. напомену да ли се то чини са сагласношћу или без сагласности жртве односно законског заступника малолетне жртве;
6. уколико се то чини без пристанка жртве, навести разлог због ког жртва није дала сагласност за пријаву;
7. кратак опис стања жртве и предузетих радњи;
8. напомена о документацији којом установа располаже;
9. назнаку о пруженим обавештењима у смислу члана 29. Закона;
10. потпис одговорног лица установе.

*ПРЕДЛОГ ОБАВЕШТЕЊА О ПРИЈАВИ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ ИЛИ О НЕПОСРЕДНОЈ ОПАСНОСТИ ОД ЊЕГА ОД СТРАНЕ ДРЖАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА, У СМИСЛУ ЧЛАНА 13. СТАВ. 2. У ВЕЗИ С ЧЛАНОМ 7. ЗАКОНА.

ДОМ ЗДРАВЉА _____
_____

Дана:___.___.____ године

ПОЛИЦИЈСКОЈ СТАНИЦИ _____
(ИЛИ ОСНОВНОМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ)
_____

На основу члана 13. став 2. Закона о спречавању насиља у породици, достављам

ПРИЈАВУ/ОБАВЕШТЕЊЕ О САЗНАЊУ О НАСИЉУ И/ИЛИ О НЕПОСРЕДНОЈ ОПАСНОСТИ ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

Дана 21.12.2017. године, лекарску помоћ затражила је Т.В., рођена 11.11.1981. године, у _____, ЈМБГ 1111981121212, с пребивалиштем/боравиштем у _____, ул. _____, број _____.

Изабрани лекар, др Марковић, констатовао је да је пацијенткиња Т.В. дошла због промена на кожи и на лицу, за које наводи да их је задобила падом. Преглед је обављен истог дана, у 11,15 часова. Код пацијенткиње Т.В. констатоване су телесне повреде на лицу с леве стране, испод ока су видљиви оток и крвни подлив величине 3x4 цм, болно осетљив, тамноцрвене боје. На левој надлактици постоји крвни подлив, тамноцрвене боје, величине 5x6 цм. На обе шаке се виде огреботине дужине 3—4 цм, ширине 1—2 мм. Пацијенткиња је уплашена. Упућена је код хирурга ради прегледа и давања његовог мишљења.

Због сумње у начин настанка повреда, њиховог груписања, бројности и врсте, као и због целокупног стања пацијенткиње, изабрани лекар налази да ове повреде нису могле настати падом, како је то навела пацијенткиња. Доктор Марковић је о наведеном одмах обавестио Тим за заштиту од насиља.

Члан Тима за насиље разговарао је са Т.В., дао јој обавештења у смислу члана 29. Закона и предочио јој да се о наведеном мора обавестити јавни тужилац.

Т.В. је навела да НИЈЕ САГЛАСНА с пријављивањем, наводећи да ће пријава наљутити њеног супруга (није желела да дâ његове податке), који ће јој потом узети децу и одвести их далеко од ње. Т.В. такође није желела да наведе како је задобила повреде. Пријава/обавештење се подноси без сагласности пацијенткиње Т.В.

Пацијенткињи Т.В. уручен је примерак извештаја лекара специјалисте. Пацијенткиња је поучена о томе да извештај представља доказ, као и да је важно да оригинал тог извештаја чува код себе или код особе од поверења, а да копију може предати полицији или тужилаштву — уколико то жели.

Пацијентиња у ДЗ има картон број ____/_____.

У случају потребе за додатним информацијама и другим подацима, можете успоставити контакт са овом установом.

Напомињемо да се здравствена документација пацијенткиње налази у здравственој установи и да ће она бити достављена по захтеву тужилаштва.

Контакт особа – члан Тима за заштиту од насиља, у оквиру ДЗ _____ јесте Јелица Перић, број мобилног телефона 063/ _____-_____, имејл адреса _____.

ДИРЕКТОР ДЗ

_____

Који ризици се могу препознати из овакве пријаве / оваковог обавештења? На основу овакве пријаве / оваковог обавештења утврђује се следеће: да је уочљив страх жртве од одмазде извршиоца, да у породици има деце (која су такође могла бити повређена), да је дошло до физичког насиља, да су могући сукоби око стратељства над децом, да НН извршилац користи децу као механизам контроле жртве.

Када се пријава доставља БЕЗ ПРИСТАНКА жртве, важно је напоменути и то да су институције – првенствено Група – дужне да поступају обазриво, водећи рачуна пре свега о безбедности жртве! То значи да је након пријаве нужно да Група, полиција, центар и тужилац направе план деловања, имајући у виду и све информације којима располажу, а које се односе на процену ризика, па да тек онда предузимају мере из своје надлежности. Дакле, прво план — па интервенција![10]

У ситуацији када је реч о тешким телесним повредама, сексуалном насиљу или о тешкој угрожености живота жртве (нпр. покушај суицида), насиље се пријављује ОДМАХ — позивањем полиције, без обзира на став жртве, а накнадно се доставља писмени допис.

10 Опширније о поступању наделжних у случају пријаве без сагласности жртве можете наћи у збирци „Зашто морамо заједно против насиља у породици" — питања/одговори број 15 и број 26, на сајту Министарства правде *www.iskljucinasilje.rs*

Такође, било би целисходно да Група — директно (позивањем подносиоца обавештења/пријаве) или индиректно (путем надлежног центра за социјални рад) — о „статусу" поднетог обавештења/пријаве обавести подносиоца и да евентуално затражи додатна обавештења, којима би подносилац могао да располаже. У ситуацијама када се пријава/обавештење доставља БЕЗ САГЛАСНОСТИ жртве, то би чак било и нужно, како би се пре интервенције направио што адекватнији индивидуални план заштите и подршке жртви.

Приредила: Горјана Мирчић Чалуковић

Заменица јавног тужиоца, упућена у Министарство правде